

Nionde roten, tomt 38

Kvarteret Enigheten

Tjugofemte roten 1637–57v

Spannmålsгатans södra sida fr

Trettonde roten 1657h–70

Nedra Kvarnbergsgатans östra sida

695 25 Jacob Bagge båtekarl 1656: 1.20 1657: 1 + 1, 1658: 2, 1659–63: 1½, 1665–66: 3, 1667–70

Gustavi tomtöreslängd 1671–77: ½ tomt

Jacob Bagges dotter

M1676 ¼ tomt

Gustavi tomtöreslängd 1678–81 ½ tomt

Vid underrätten den 18.7.1660 krävdes *Thomas Larsson i Vänersborg* på 20 stänger järn, som förkommit. Thomas Larsson hade den 28.4 1657 genom *Anders Persson vid Strömmen* först inskeppat 400 stänger järn och sedan ytterligare 20 stänger men i hastigheten inte hunnit anteckna dem på båtekarlen Jacob Bagges sedel. De 400 stängerna hade Jacob Bagge vid ankomsten levererat till *Wolmar Feindt* men ej de tjugo. Jacob Bagge nekade alldeles till att ha lastat in de 20 stängerna i sin båt. Enligt en attest av *Amon Larsson* hade järnet kommit hit till Göteborg. Den 18.2.1662 infordrades *åldermannen Lars Andersson* att vittna om de tjugo i en knippa hopbundna järnstänger, som inskeppats vid Åkerström. Lars Andersson hade för några år sedan förebrått Jacob Bagge, att han hade för stor last i sin båt och Jacob Bagge hade då sagt sig i sin båt ha 20 stänger järn, som han inte kände ägaren till. Lars Andersson sade sig då ha befallt Jacob Bagge att taga dessa i förvaring och uppsöka mannen, som ägde dem. På torget vid rådhuset hade ett annat vittne *Lars i Bångegården* hört Lars Andersson och Jacob Bagge föra detta samtal. Lars i Bångegården sade, att Jacob Bagge lade järnet vid rådhuset, när han förmanades att förvara järnet. Jacob Bagge frikändes bl.a. därför att han ej erhållit någon fraktavgift.

Jacob Bagge var bl.a. far till *borgmästaren i Borås Nils Jacobsson Bagge* och till *Hans Jacobsson Bagge*.

Norra delen av 9.38

övertogs av Jacob Bagges dotter *Gunilla Jacobsdotter*, gift ned en

Anders Håkansson,

som i tomtöreslängderna fr.o.m. 1696 kallas *Anders i Gårdshorn* (Gåsshåfwet, Gårdshogen m fl. stavningar). Det finns byar såväl i Kongsäters socken, Marks härad, Älvsborgs län, som i Idala och Ölmevalla socknar i Fjäre härad i Hallands län. Men beteckningen kan också avse gården Gåsshogen i Skredsviks socken, Lane härad, Gbg och Bohus län. Gunilla Jacobsdotters make gick också under namnet "Anders Bagge".

Gunilla Jacobsdotters svåger *kaptan Johan Myrman* intygade den 11.3.1694, att hennes hus icke var graverat. Detta skedde uppenbarligen inför pantsättning: den 27.2.1699 uppbjöd bankokontoret Gunilla Jacobsdotter gård på Spannmålgatan.

Skeppskaptanen Johan Myrman ägde 1681–1702 östra delen av 1.15. Han begärde den 2.5.1678 förmyndare för kronans avlidne *stenhuggare Måns Remmares* omyndiga barn och värderingsmän till denna del av 1.15 som 1671–76 ägdes av Måns Remmare. Jacob Bagges son båtekarlen Hans Jacobsson betecknades som ”farbroder” och förordnades till förmyndare. Även Måns Remmare var tydligen son till Jacob Bagge.

Anders Håkansson berättade i en inlaga till magistraten den 2.6.1704 (EIIa:17), att hans svåger borgmästaren Nils Jacobsson i sex år hade haft sin avlidne broder Hans Jacobssons dotter hos sig men strax efter Nils Jacobssons död hade brorsdottern kommit till Anders Håkansson ”snart sagt nakot”. Av sin far Hans Jacobsson hade hon ärvt en fjärdedels strömbåt, som Nils Jacobsson hade lämnat i *stadsbokhållaren Albrecht von Akerns* händer. Denne hade i sex år tagit hand om inkomsterna av strömbåtsandelen. Men Anders Håkansson var själv för fattig för att kläda, föda och informera Hans Jacobssons dotter, varför han ville förfoga över dessa. Flickan var redan 16 år gammal och behövde kläder för att kunna få tjänst hos gott och ärligt folk. Den 25.9.1705 lät framlidne borgmästaren Nils Jacobssons *änka Margareta Walleria* inprotokollera 40 d smt kapital, som hennes svägerska hade låntagit av Nils Jacobsson till sin gårds inlösen från banken.

Det är möjligt, att Gunilla Jacobsdotter redan då var död, ty 18.8.1706 avvittrade Anders Håkansson efter sin 1705 avlidna hustru Gunilla för att gifta om sig med pigan *Carin Eriksdotter*. Han ägde då hus och tomt mellan Anders Gunnarsson i norr och Bengt Nilsson i söder. Sonen *Jacob Andersson* var *skomakaregesäll*, dottern *Margareta Andersdotter* var gift med *föraren Oluf Junge* och sonen *Per Andersson* var *kopparslagaregesäll* (född 20.11.1683 enligt bordsbrev erhållet 12.9.1699).

Anders i Gårdshorn svarade endast för en fjärdedels tomt 1710 och den tomt hans änka ägde 1715 värderades endast till 30 d smt. Gården taxerades endast till 40 d smt och lösöret till 10. Carin Eriksdotter står ensam i 1717 års längd över bosatta i 9.38 och svarade ännu 1720 för gården.

Soldaten Anders Sänkner (Zenkner)

ägde gården 1723–37, därefter i varje fall 1745 hans änka. Före 1750 hade

brandvaktsskarlen Torsten Sahlgren

övertagit den och 1765 hans (”nu packhuskarlens”) änka. Sedan delade den historia med

Södra delen av 9.38

Den halvan ägdes 1696 av

besökaren Bengt Nilsson Holm,

vars tomt del värderades ännu lägre 1715 – blott till 1715. I den till 120 d smt värderade gården trängdes 1717 åtskilliga – barnen oräknade; Jaktbesökaren Bengt Nilsson och hans hustru *Ingiäl Eriksdotter*, *underminören Lars Berg* (för tillfället ”kommenderad”) och hans hustru *Anna Olsdotter*, *amiralitetshögmannen Isak Eriksson* och *sergeanten av artilleriet Lars Fehman* med hustru *Elin Andersdotter*.

Den 4.7.1724 sålde Bengt Nilsson Holm för 300 d smt hus och gård beläget uppå Lilla Tvärgatan, som ligger näst intill artillerigården å södra sidan och Anders Senkers gård å norra sidan till

avskedade artillerisergeanten Erik Apelträ,

som lagbjöd 17.8.1728. I rullan över fyrverkarekompaniet omtalas 1725 att sergeant Erik Apelträ fått avsked 31.12.1721. 1741 företogs bouppteckning efter f.d. sergeanten Erik Apelträ ”ett fattigt bo, där hela tillgången var 45 d 6 öre” (Berg II:1–2, 121). Han sades äga ett litet hus med 1/4 dels tomt mellan Kronhus- och Spannmålgatorna bredvid Kronhusmuren. Erik Apelträ var först gift med *Karin Nilsson*, sedan med *Elin Larsson*, som efterlevde (död 28.8.1768).

En son *Anders Eriksson Apelträ* var skräddaregesäll. I Ale häradsrätt den 13.11.1756 begärde Anders Månsson i Stärkär (Starrkär) enl. § 69 (citerat i EIIb:88) ny förmyndare för *pigan Anna Catarina Eriksson Apelträ* ”helst som bemälte piga nu flyttar med sin moder till Haga”. Anna Catarina Eriksson gifte sig med *järndragaren Jonas Andersson*, död vid Mikaeli 1773 och kan möjligen vara identisk med Cajsa Apelträ (om)gift med *arbetskarlen Hans Olsson*, död 1791.

Om Erik Apelträ kan berättas, att 1715, då han kallas fyrverkare, frikändes både han och *arkliemästaren Tore Floberg* från att vara far till *kvinnspersonen Karin Larsson*'s barn. Hon dömdes till 5 d smt böter eller en dags kyrkoplikt för att ha utpekats båda som far (EIIa:27, 2.6.1715).

Så vitt man kan bedöma av tomtöreslängderna var ägarelängden i fortsättningen följande:

1745: *klädesvävare Gustaf Berg*, 1750 hans ödetomt

1755: *bagaren Anders Sundgrens* lilla hus (upptogs ej i hans bou 9.1.1770)

1770: avlidne *bagaremästaren Anders Sundgrens* änkas ödetomt.

1775–80 *Handelsmannen Peter Ekman*

1785: *Färgaren Anders Haegers* fattiga änka

1787–94: *Hökaren Johannes Bergman*, burskap 19.12.1783, död 15.1.1794. Han ägde enligt bou 23.7.1795 ägde han hus och tomt 9.38, Smedjegatan, mellan timmermannen Lundell i norr och kontrollör Svahlin i söder. Hans änka *Johanna Bergman* ägde gården år 1800. Den såldes på auktion 7.10.1803 för 766: 32 rdr.

År 1807 ägdes halva gården av *tornvaktaren Sven Smedberg* och andra halvan av *snusmalare Andreas Johansson*. Den senare uppbjöd gården den 17.2.1812.

Senare uppbud av 9.38

handlaren L.A. Pettersson	25.8.1856
kontorsvakmästare A.J. Sandén	28.12.1857
tapetsör J.E. Lindblad	9.9.1862
sjukhuskommissarie J.A. Göthe	28.10.1867